Ultimo november 1943.

K R I G S O V E R S I K T .

Den situasjon som forelå etter Kievs fall hadde strategisk sett meget tilfelles med situasjonen før det russiske angrep på Dnjepr-linjen. I begge tilfeller var de tyske armeer på sørfronten truet av en omringning fra nord. Oktoberslaget om Dnjepr-linjen var et klart nederlag for tyskerne, men det ble ikke den katastrofe som russerne nok hadde håpet på, fordi det ved Krivoi Rog lyktes von Manstein å hindre lukningen av knipetangen om den tyske armé i Dnjepr-kneet.

Etter erobringen av Kiev forsøkte russerne under general Vatutin å gjenta omfatningsmanøvren i enda større målestokk ved et framstøt mot sydvest over Fastov i retning av Vinnitsa. Dette angrep støtte snart på kraftig tysk motstand, mens et framstøt vestover hurtig førte til erobringen av den strategisk viktige by Sjitomir. Faren for tyskerne var overhengende, men samtidig hadde den lange russiske kile forbi Sjitomir også bragt russerne i en meget sårbar stilling. Von Manstein grep øyeblikkelig chansen og kastet alle sine disponible reserver inn i en kraftig offensiv mot russernes venstre flanke mellom Sjitomir og Kiev, med den følge at Sjitomir ble gjenerobret etter å ha vært på russiske hender en ukes tid. Mens den tyske offensiv pågikk på sydsiden av Sjitomir-kilen, førte imidlertid russerne sin offensiv videre på nordsiden av kilen og erobret det viktige knutepunkt Korosten, 60-70 km. nord for Sjitomir.

Nær strategisk sammenheng med operasjonene i Kiev-Korosten-avsnittet har kampene omkring Gomel, 200 km. mot nordøst. Her har russerne fornyet sine kraftige angrep nord og syd for byen som på det nærmeste er omringet etter at Retsjitsa, omlag 30 km. rett vest for Gomel, er tatt. Gomels fall synes etter dette nær forestående, selv om tyskerne ennu holder en smal korridor åpen mot sydvest.

Også inne i Dnjeprbuen raser et voldsomt slag. Russerne angriper brohodet ved Nikopol, den tyske sperrestilling ved Krivoi Rog og har likeledes satt igang et kraftig angrep lenger vest ved Tsjerkassy, midt mellom Krementsjug og Kiev, tydeligvis i den hensikt å avlaste de russiske divisjoner mellom Sjitomir og Kiev for det svære tyske press. Slaget på østfronten befinner seg i øyeblikket i en kritisk fase som blir bestemmende for den nærmeste utvikling av operasjonene i øst.

På tre kritiske stadier i den store russiske sommer- og høstoffensiv har den tyske hærledelse søkt å vende utviklingen til sin fordel og tilrive seg initiativet. Første gang var i begynnelsen av august da tyskerne ved en motoffensiv forsøkte å redde Kharkov, men uten hell. Annen gang var under Dnjepr-slaget i oktober da von Manstein ved sin motoffensiv mellom Krementsjug og Krivoi Rog stanset det russiske forsøk på å inneslutte den tyske armé i Dnjeprbuen. Den tredje motoffensiv raser i disse dager mellom Sjitomir og Kiev. Den har hittil vært den mest vellykkede av de tyske motoffensiver forsåvidt som den har ført til gjenerobringen av den viktige by Sjitomir og presset de russiske linjer 50-60 km. tilbake fra denne by. Dermed har von Manstein foreløbig avverget den alvorlige trusel i ryggen på den tyske armé mellom Kiev og Kherson. Ennu er det for tidlig å si hvor vidtgående mål von Manstein har stillet seg med sin motoffensiv, men bare en gjenerobring av Kiev kan vesentlig bedre tyskernes utsatte stilling inne i Dnjeprbuen. Skulle imidlertid resultatet av de nu pågående operasjoner bli en temporær stabilisering av fronten noenlunde etter de nuværende linjer, ville fordelene utvilsomt være på russisk side. For det første medfører frontens konfigurasjon ikke den forkortning som

tyskerne hele tiden har tilstrebt. For det annet byr den strategiske situasjon rike muligheter - både i sør og i nord - for den vinteroffensiv som sikkert inngår i den russiske felttogsplan. Det er tilstrekkelig å antyde: 1. Med Kiev som utgangspunkt kan et russisk framstøt mot sydvest over Vinnitsa, eventuelt kombinert med et angrep i Kherson-avsnittet, føre til en omklamring av hele Vest-Ukraina. 2. Kombinerte operasjoner fra Gomel-området mot nordvest og fra Nevel-avsnittet over Polotsk m ot sydvest kan true hele den tyske midtfront og det vestenforliggende Hvite-Russland. 3. Et framstøt mot vest fra Nevel-Velikij-Luki-avsnittet i retning Dünaburg-Riga kan bringe hele den tyske Leningradfront i fare. De nærmeste uker vil avsløre de russiske planer som sikkert henger intimt sammen med de beslutninger som er truffet for Vestmaktenes forestående operasjoner i syd og vest. En nødvendig forutsetning for at Vestmaktenes innsats skal kunne få det nødvendige omfang og den nødvendige slagkraft, er en gunstig utvikling av Sjøkrigen. Her har de siste 6-8 måneder bragt oppmuntrende resultater for de allierte. M.h.t. ubåtkrigen er det nok å peke på at 150 ubåter er senket i de seks måneder fra mai til og med oktober, derav 60 i den siste halvdel av perioden, tiltross for at antallet av ubåter i virksomhet sikkert var betydelig redusert i det tidsrum. Etter Churchills uttalelse er det senket flere ubåter enn handelsskib i den periode. Fra alliert hold advares det imidlertid mot den oppfatning at ubåtfaren skulle være overvunnet og fra Berlin forlyder det at stor-admiral Dønitz akter å utvide ubåtenes operasjonsområde sterkt i håp om derved å tvinge de allierte til å spre sine eskortefartøyer mer. Den diplomatiske seier engelskmennene innkasserte ved at Portugal åpnet dem adgang til å benytte Azorene som basis, vil imidlertid sikkert få store sjømilitære konsekvenser og by på særlig store fordeler i ubåtkrigen ved i høy grad å lette flypatruljeringen i et av de viktigste og vanskeligst tilgjengelige områder av Atlanterhavet. - Oppgavene over de alliertes skibsbygning i første halvår taler også sitt tydelige sprog, ikke minst på bakgrunn av senkningskurvens sterkt fallende tendens. Antallet av nybyggede handelsskib i USA, Storbritannia og Kanada stiller seg slik for de første 6 mnd. (I parentes er tilføyet tallene på senkede skib i de tilsvarende måneder etter tyske oppgaver): Januar 907 (522), februar 1068 (577), mars 1243 (926), april 1367 (423), mai 1448 (430), juni 1321 (149). Churchill anga i en tale nylig nettooverskuddet av nybygget tonnasje til 6 mill. bruttotonn. Dermed vil snart alle allierte skibstap under krigen være erstattet og den nødvendige forutsetning være tilstede for at de forenede nasjoners produksjonsoverlegenhet skal kunne virke med sin fulle vekt.

Hva sjøkrigen forøvrig angår er det japanerne som bærer ansvaret for de mest sensasjonelle meldinger. I "de fem slag ved Bougainville" skal de angivelig ha senket en rekke slagskib, hangarskib, kryssere og tallrike mindre krigsfartøyer, ialt omkring et halvt hundre. At amerikanerne ikke har innrømmet disse tap behøver jo ikke nødvendigvis å bety at de er uten realitet. Men når japanerne hevder at de amerikanske tap er like store som ved Pearl Harbor der japanerne påstod de hadde senket størsteparten av den amerikanske flåte, virker det påfallende at de selv etterpå bebuder store forestående sjøslag ved Salomonsøyene og at amerikanerne dessuten i disse dager "under beskyttelse av sterke sjøstridskrefter" er gått i land både på Gilbertøyene og Marskalløyene omlag 2000 km. nordøst for Salomonøyene. Alt taler for at amerikanerne har sine ord i behold når de melder at deres tap ved Bougainville er relativt små, så meget mer som de stadig holder og utvider sine stillinger på denne største og nordligste øy i Salomongruppen.

Elve måneder av 1943 er snart tilende. Grunnlaget er i disse måneder lagt i øst, syd og vest for de forenede nasjoners koalisjonsstrategi. Forberedelsene og oppmarsjen nærmer seg sin avslutning. Store begivenheter forestår --.

vVv

Angrepet på Berlin 22 nov. er det største byen har vært utsatt for. 2300 tonn bomber ble sloppet ned på en halv time.

vVv

Moskvakonferensen.

Den radikale endring i den militære situasjon i løpet av det siste året skapte mange nye politiske problemer og aktualiserte andre som midlertidig var skjøvet til side. Bak debatten om de militære og politiske spørsmål kunne en etterhvert skimte større og mindre interessemotsetninger som aksemaktene - i bevisstheten om at her lå nu deres eneste chanse - etter evne pustet til og søkte å utnytte til det ytterste i sin propaganda. På russisk hold klaget man især over at en front nr. 2 så lenge lot vente på seg, mens vestmaktene på sin side var misfornøyd med russernes uvillighet til nærmere å presisere sine krigsmål og politiske aspirasjoner. Krigen var etterhvert kommet i den fase da politiske beslutninger kunne være av like stor betydning for krigens gang som de rent militære disposisjoner. Det var allerede tegn som tydet på at den usikkerhet som rådet innen de alliertes leir m.h.t. de fremtidige politiske retningslinjer, virket hemmende på utviklingen av de militære operasjoner og kritiske kommentarer kunne leses både i Moskva, London og Washington. Under disse omstendigheter er det forståelig at Moskvakonferensen mellom de tre utenriksministre ble tillagt den største betydning og resultatene hele verden over imøtesett med stor spenning, innen de allierte nasjoner ikke uten en viss engstelse i betraktning av de mange innviklede politiske problemer som forelå til behandling.

. november ble Moskvakonferensens beslutninger offentliggjort i et kommuniké der det heter at alle spørsmål som var fremlagt av de tre regjeringer, ble drøftet. I enkelte spørsmål ble det truffet endelig avgjørelse, i andre prinsipielle beslutninger hvoretter den endelige behandling ble henlagt til nedsatte utvalg eller avgjørelse ad diplomatisk vei. De viktigste resultater kan oppsummeres slik:

1. Grunnvollen ble lagt for et intimt militært samarbeid mellom Sovjetunionen, Storbritania og USA. De nødvendige tiltak for å forkorte krigen mot Tyskland ble uttømmende diskuttert.
2. Opprettelse av et rådgivende utvalg - med sete i London - som organ til formidling av et intimt samarbeide mellom de tre regjeringer om de europeiske spørsmål som blir aktuelle etterhvert som krigen skrider frem.
3. Enighet om å føre krigen mot aksemaktene til betingelsesløs kapitulasjon.
4. Gjenopprettelse av Østerrikes frihet og selvstendighet.
5. Etter fiendtlighetenes avslutning skal de militære styrker ikke anvendes innenfor andre lands territorier uten for å fremme de i deklarasjonen angitte formål og etter felles rådslagning.
6. Fortsettelse av samarbeidet etter krigen for å nå en alminnelig overenskomst m.h.t. regulering av rustningene i etterkrigsperioden og fremme landenes politiske, økonomiske og sociale velferd.
7. Avstraffelse av krigsforbrytere. De som har ansvaret for eller har tatt del i grusomheter, massakrer og eksekusjoner skal dømmes i de land der forbrytelsene er begått og straffes etter disse lands lover.

Kommunikeet fra tremaktskonferensen er blitt mottatt med stor tilfredshet i alle frihets- og fredselskende land. Kommentarene fra London og Washington viser tydelig at resultatene har overtruffet forventningene. De tyske kommentarer taler også sitt tydelige sprog. Skuffelsen over den oppnådde enighet er åpenbar når Berlin i sine kommentarer fremholder at krigen ikke vinnes ved konferansebordet, men på slagmarken.

Det faktiske forhold er at den militære og politiske betydning av Moskvakonferensen neppe kan overvurderes. Fra norsk - og alle okkuperte lands synspunkt er det beslutningen om intimt militært samarbeide for hurtigst mulig avslutning av krigen i Europa som vil vekke den mest umiddelbare glede og tilfredshet. Men sett på litt lengre sikt er kanskje beslutningen om opprettelsen av et fellesutvalg i London av enda større betydning. Et viktig skritt er dermed tatt til å bringe Sovjet-unionen ut av den isolasjon som i mellomkrigstiden - ikke helt uten grunn - holdt mistroen og mistilliten levende hos de sovjetrussiske ledere og derved hindret det samarbeid som kunne reddet verden fra den katastrofe Hitler-Tyskland har styrtet folkene ut i. Man må ha lov til å håpe at den intime kontakt som gjennom London-utvalget kommer istand mellom Sovjet-unionen og Vestmaktene vil skape det beste grunnlag for et forståelsesfullt samvirke også etter krigen. I denne forbindelse kan det også være på sin plass å understreke den betydning tremaktskonferensens heldige utfall kan få for Roosevelt i hans kamp mot de amerikanske isolasjonister som etter Pearl Harbor nok ikke har latt høre så meget fra seg, men ikke destomindre er temmelig aktive bak kulissene. -

Det er ikke for meget sagt at Moskvakonferensen representerer det viktigste skritt til sikring av en virkelig fred. Det håp om splittelse blant de allierte stormakter som aksemaktene i det lengste har klynget seg til, er gjort grundig tilskamme. Vi er kommet til siste kapitel i "Mein Kampf".

vVv

"Arbeidsinnsatsen" og registrering.

Alle må være oppmerksom på at den vanlige folkeregistrering i Oslo og andre steder kan misbrukes til utskriving til "arbeidsinnsatsen". Spørsmål om livsstilling etc. må derfor enten ikke besvares eller i nødsfall besvares svevende og ufullstendig. - I skjemaet for Oslo gjelder dette punkt 11.

vVv

Universitetsstriden

er fremdeles uløst. "Minister" Skancke har ikke funnet det opportunt å svare på fakultetenes reglementforslag og den nazistiske "rektor" Hoel driver sitt forsiktige dobbeltspill overfor NS og Universitetet for om mulig å redde i det minste - stumpene av Hoel. Da de arresterte professorer og halv hundre studenter sitter fremdeles - nu i konsentrasjonsleiren ved Tønsberg - har 15. nov. og de følgende dager ca. 2500 studenter sendt individuelle protester til kirkedepartementet av denne ordlyd:

"I anledning av at 10 universitetslærere og over 40 studenter har sittet fengslet i 4 uker og har fått sikringsdom for 6 måneder, uten rettslig grunn, vil jeg uttale at jeg fullt ut slutter meg til fakultetenes erklæringer i anledning dette overgrep mot vårt universitet og til henstillingen om at de fengslede blir frigitt uten opphold".

Etter dette grep NS straks til det eneste argument som står til deres rådighet, og lot statspolitiet arrestere ytterligere 10 studenter.

vVv

Her er Svenska Dagbladets kommentar til Universitetsstriden:

"I Soria Moria slott".

"Blant Asbjørnsens eventyr, kjent og elsket av alle nordmenn, inntar eventyret om Soria Moria slott en hedersplass. Det er her gutten Halvor finner sin endelige lykke, langt borte fra verdens"tarvelighet og ävlan". Er det berøm te gyllene slott ikke til sist blitt Vidkun Quislings residens? Alt hva denne mann, i egne øyne inkarnasjonen av på samme tid moden vishet og norsk guttelynne, foretar seg har karakteren av uvirkelighet og fantasteri. Det ser ut som han ikke vet hva klokken er slagen, som om han skulle være fullkommen ubekjent med verdens gang siden han ved den famøse komedie på Akershus ble utnevnt til ministerpresident. I sine taler har han røbet tilbøyelighet til å søke seg til "sagatiden" eller det skumringens grenseland som ligger mellom den nevnte tid og den dokumenterte historie. Fra å være vitende om at hans skare representerte en kvalitativt betydningsløs minoritet av det norske folk, er han nu grepet av overbevisningen om at bare en prosent av folket står ham imot!

Karakteristisk for hans ubekjentskap med virkeligheten er hans inngripen mot Universitetet i Oslo. Nye statutter er blitt utarbeidet for dette, selvfølgelig av utpreget nazistisk innhold med mulighet for vedkommende til å utelukke lærere og studenter på politisk grunnlag. Det er den av nazismen skapte motsetning mellom en partimessig "Weltanschauung" og den fri forskings og sannhetssøkings prinsipp som gør igjen. Det oppstod selvfølgelig en konflikt, hvorved den opportunistiske rektor Hoel, ansatt av Quisling, søkte å finne en modus vivendi ved å love lærerne ikke å anvende statuttene mot studentene. Mektigere krefter grep imidlertid inn og Quisling forsøker nu det kunststykke på samme tid å umuliggjøre Universitetets virksomhet og å forby det å innstille. Tradisjonelt - fristes en til å si - er uyordningen innledet med arrestasjon av oppesisjonelle lærere og studenter. Fra svensk akademisk hold er som bekjent uttalt protest mot dette for all vesterlandsk kultur uverdige inngrep mot en fri undervisnings- og forskingsanstalt.

Den svenske akademiske verden har således tolt og reddet sin sjel. Noe inntrykk på "føreren" gjør vel dette ikke, før han kanskje en dag oppdager at hans Soria Moria slott er en - blindgate, der hans skjebne skal besegles."

vVv

Flyangrepene tirsdag 16. og torsdag 18. november.

Tirsdag 16. november kl. 11.28 gikk flyalarmen over hele det sydlige Norge. Angrepene gjalt Vemork, Rjukan og Knaben gruber. Det deltok 200 amerikanske fly i disse angrepene. To amerikanske fly gikk tapt, tyskerne mistet 7. På Vemork (Hydro) ble 3 av 10 rør i rørgaten ned fra fjellet ødelagt, dessuten ble Vannstoffabrikken, som er en bygning på 10 etasjer, delvis ødelagt, hengebroen fra Vannstoffen over til funksjonærboligene ble tatt. Kraftstasjonen ble ikke ødelagt. På Rjukan ble emballasjefabrikken, som nå brukes som lager rammet, plateverkstedet, jernbaneanlegget fikk større skader. Kraftstasjonen var utsatt for voldsom steinsprut. Tårnbygningen som består av 10 tårn og som er bygget sammen til en stor bygning fikk treffere og to tårn ødelagt.

På Herøya var mandag 15.11. driften satt igang på den fabrikken som ikke ble rammet under det store angrepet i juli, men denne fabrikken må nå steppes igjen da den får sine halvfabrikata fra Rjukan. Ved Knaben gruber ble alle anlegg som fantes ovenjord ødelagt, brakkene, kontorene, kulemøllen, opptakshuset etc. Kulemøllen maler molybdenen, dette er det siste leddet i produksjonen.

Grubene må stanse driften etter bombingen. Molybden er et høyst krigsviktig stoff for tyskerne, til herdning av stålet. Forrige gang grubene ble bombet og transformatorstasjonen ble ødelagt bl.a. sendte svenskene nye maskiner til grubene. Denne gangen håper alle nordmenn at svenskene ikke vil rekke tyskerne en hjelpende hånd.

Onsdag 17.11. var amerikanerne over Rjukan og Vemork og fotograferte skadene.

Torsdag 18.11. gikk amerikanerne til angrep igjen, denne gang på Kjeller flyplass, like ved Lillestrøm. De angrep med 80 fire-motorers fly og kom inn over Østfold i tre bølger. Angrepet tok sin begynnelse klokken 10.50 og skjedde midt oppe i tyskernes ganske stort anlagte militærmanøvrer som skulle foregå den dagen og dagen etter. En rekke høyere offiserer overvar manøvrene som gikk ut på at en avdeling skulle angripe Kjeller og en annen avdeling forsvare plassen og anleggene der. Ikke før var tyskernes biler av alleslags typer kjørt inn på flyplassen før bombene begynte å regne ned over plassen og anleggene. Ett fly gikk ned i 1000 meters høyde og la en ring om området, derpå kom bombeflyene i 3-4000 meters høyde og kastet sin bombelast mot hangarene, verkstedene og andre bygninger. Tre store hangarer foruten endel mindre gikk opp i luer, dessuten to verksteder bl.a. motorverkstedet, en nybygget offisersmesse ble også luenes rov. Hangarene var nybygde. Blant annet var den gamle såkalte 100-meteren, som tyskerne bombet i brann 9. april 1940, bygget opp pånytt. Til å begynne med ble de ikke skutt av luftvernet. Et batteri på en høyde ved Øieren ble bragt til taushet temmelig fort. Luftsirenene klikket, d.v.s. de blåste en lang tone, forvarsel, istedetfor faresignaler. Dette bidro til at selv tyskerne trodde flyene hørte med til øvelsene. Det oppsto svære branner rundt plassen og brannmannskaper ble tilkalt fra Oslo og Aker. Utpå ettermiddagen eksploderte tyskernes bensinlager ved plassen og det ble en omfattende brann etter eksplosjonen. Utover plassen lå det strødd masser av tyske lik. Blant de omkomne var sjefsmekaniker Lütke. I Sorenskrivergården holdt sorenskriveren på å vie et par de alarmen gikk. Alle måtte i kjelleren. Dernede falt grunnmuren inn og brudgommen ble drept. Han skal være NS. Skaden på Kjeller var 70%, og amerikanerne viste tyskerne sin overlegenhet i luften. På Kjeller gikk intet tysk fly opp. En hel del fly i hangarene strøk med, bl.a. 6 nye Messerschmitter som ennå ikke var tatt i bruk. Omsider kom noen få tyske fly, antagelig fra Gardemoen. 7 tyske fly ble skutt ned. Amerikanerne mistet 8, d.v.s. tre nødlandet i Sverige, to ved Ørebro og 1 ved Trollhättan. Fem ble iset ned på hjemveien eller ble delvis skutt ned. På Østlandet er intet nedskutt fly rapportert. Etterat angrepet var over, det varte bare et kvarters tid, skjente en av flyverne ned i 2-300 meters høyde og føk plassen rundt på høykant. Derpå stakk han rett tilværs og var borte. Tyske offiserer innrømmet at amerikanernes angrep var mesterlig gjennomført.

vVv

Den såkalte "nasjonale" arbeidstjeneste er langtfra populær. Det hender stadigvekk at de som er utskrevet må hentes av politi og sendes under eskorte til den tyske arbeidsplassen. Hus parolen! Møt ikke frem til registrering, legeundersøkelse eller tjeneste.

vVv

Grosserer Fegersten som har vært NS store hjelper i lengre tid, er dradd til Sverige for å redde sitt skinn. Før han reiste solgte han to større byeiendommer, en hel fjellgrend, villaen og alle stat obligasjonene sine. - Flere og flere tar til å ro. Blant annet har den tekniske lederen ved Kringkastingen, Gythfelt, meldt seg ut av partiet. "General" Fæslich Hansen forteller nå til alle som gidder

høre at han aldri har vært NS. Han har bare arbeidet med A.T. for å hjelpe til å bygge landet o.s.v. Gavene han har overrakt "føreren" og selv har mottatt, er kanskje også et ledd i dette byggende arbeid?

vVv

På togene har nå Gestapo plasert kvinnelige spioner. Tyske kvinner som snakker utmerket norsk. De innleder gjerne samtaler om hvor forferdelige tidene er, hvorpå de kommer inn på tyskernes redselsfulle opptreden her i landet. Og så hender det at en og annen røper seg og begynner å utøse seg. Det gjelder derfor å holde tett når en reiser på norske jernbaner for tiden.

vVv

I Stavern rømte i begynnelsen av november syv russiske offiserer. Den tyske ortskommandant utlovet 20 flasker brennevin eller 500 kroner til den som kunne fortelle ham hvor de befant seg.

vVv

Tirsdag 16. november om kvelden kolliderte to tyske militærtog på Fåberg stasjon i Gudbrandsdalen. Kollisjonen skyltes den svarte kvelden. Lokomotivføreren på toget fra Oslo kunne ikke se signalet og kjørte inn på stasjonen. De to lokomotivene ble ødelagt og etpar vogner gikk av sporet, men ingen ble drept. Noen mindre skader oppstod, men ingen alvorlige. Kollisjonen bevirket stans i driften til skade for tyskerne som kjører to ekstratog fra Trondheim hver natt med ca. 1000 mann foruten masser av utstyr.

På sakkyndig hold regner en med at omlag 80.000 tyske soldater kan ha forlatt Norge i høst. Omtrent en fjerdepart av dette tallet er kommet inn. Som et eksempel på hvordan tyskerne tømmer kadrene enkelte steder kan nevnes at Domås som før hadde en garnison på 15.000 mann har 1000 tilbake, Otta hadde 1000, nå 10-12 mann. Slik er det flere steder.

vVv

NS-folk har mange svin på skogen. Sist er en disponent i Halden, Ola Dahl, dømt til 8 måneders fengsel for svartebørshandel. Dessuten har han fått 10.000 kroner i bot og varene inndradd, og han taper stemmeretten. Denne Ola Dahl var selv hird og deltok i sin tid ved undersøkelsene av skikkelige folks matboder. Han har på fire måneder kjøpt svartebørsvarer for 15.000 kroner, varer som vanlig var verd 1200 kroner.

vVv

Hele Oslos beholdning av bensin er idag 200 tonn, en liten brøkdel av hva byen ellers pleier bruke selv i krigstid. Tyskerne har tatt bensinen fra læger og jordmødre.

vVv

I Kviteseid i Telemark beslagla NS i mai Brokefjell hotell, men det ble først tatt i bruk i høst som stenografiskole for NS-kvinner. Disse skal puttes inn i departementene som spioner. En jøssinglærerinne som nektet å undervise ved skolen ble arrestert og er sendt til Tyskland. I Kviteseid er der også opprettet en frontkjemperskole med 60-70 elever.

vVv

Tyskerne har tatt 50 av Oslos beste trikker.

vVv

Som før meddelt har tyskerne beslaglagt alle Oslos bokbinderier til innbinding av 800.000 soldatbøker, vesentlig med karter. Tyskerne er nå gått til bestilling av 1 million nye soldatbøker av annet innhold ved norske trykkerier. Ved finske trykkerier

skal der trykkes 1 million av den samme boken og i hollandske trykkerier 2 millioner. Nå foran jul må alle være oppmerksom på at en ikke kjøper bøker fra nasiforlag. Disse er følgende: Atlantis, ledes av nasisten Peter Hansstein, SS-soldat og farlig på alle måter, Norden, et nytt forlag som drives av nasisten Finn Myklegård og typograf Knutsen, som før drev Evamagasinet, Blix, Stenersen, Viking, Kamban, Gyldendal, Centralforlaget.

vVv

Oslo Fjærfabrikk og Bergen Fjærfabrikk har fått beskjed om å innstille fra nyttår. Disse fabrikkers maskineri skal overflyttes til en ny fjærfabrikk i Fredrikstad som eies av en nasist.

vVv

Filatelister - hold fronten!

Ingen god nordmann må kjøpe "frontkjemperfrimerke","Vinterhjelpmerker" eller andre NS-merker. Husk at inntekten gjelper forrederne i deres undertrykkelse av det norske folk og i deres kamp mot våre allierte.

vVv

Fallne NS-størrelser.

NS-sportsredaktør Østreng i Aftenposten er død umiddelbart etter at avisen hadde sagt ham opp etter ordre av Charles Hoff og sløydlærer Beggerud. En av ankene var at han nektet å bruke den nazistiske multiplikasjonstabell på tilskuerantallet ved NS-stevnene.

Harry Høst er blitt løst fra sitt verv som ordfører i Stavanger og erstattet med advokat Sophus Smedsvig.

En annen fallen størrelse er den såkalte riksjegermester Holm, som i sin iver for at det iallfall skulle være noen jakt i høst nedla seks rensdyr som tyskerne hadde tatt sikte på. Tyskerne forlangte ham øyeblikkelig permittert etter jakten og NS måtte som sedvanlig lyde sine herrer og mestre.

vVv

Hele det tyske folk er skyldig.

En engelsk feltprest som nettopp er kommet hjem til England etter flere års krigsfangenskap i Tyskland, pastor Grundy fra Great Yarmouth uttaler følgende om tyskerne ved sin hjemkomst: Det er nonsens å skille mellom nazister og tyskere. Det fins bare tyskere i Tyskland og Hitler er deres avgud. Tyskland er Hitler. Bismark gjorde dem til en krigernasjon. Hitler har formet ungdommen, som nu regjerer Tyskland. De er ikke bare stolte over det de gjør, de vet også hva de gjør. De søker å vinne verdensherredømme for Tyskland. Det fins bare en løsning, nemlig å la russerne okkupere Preussen i tre måneder. Det ville nok vise seg å være tilstrekkelig.

vVv

Norge og krigsforbryterne.

I forbindelse med utnevnelsen av Andreas Aulie til rikspolitisjef og øverste sjef for hele det norske politi etter krigen opplyses fra London at arbeidet med organiseringen av en norsk politistyrke utenfor hjemlandet pågår for full kraft. Norge treffer alle forberedelser for å sette i verk de bestemmelser om avstraffelse av krigsforbryterne som ble vedtatt på Moskvakonferensen. De forbrytelser tyske borgere og quislinger har begått i Norge rammes av norsk lov. Den norske straffeloven er skjerpet på flere punkter og innsamlingen av bevismateriale er i full gang. Terboven, Quisling og Rediess har gjennom sine uttalelser fjernet enhver tvil om sin skyld for mordene på norske borgere, men også de som har vært med-

virkende vil bli ansett som medansvarlige. Den norske regjering sitter inne med navn på de fleste av dem som har drevet tortur i fengsler og konsentrasjonsleire, og det er opprettet et eget kontor i London som arbeider med å samle bevismateriale for oppgjørets dag. Utnevnelsen av rikspolitisjef allerede nu skyldes ønsket om å ha en centralisert politiledelse i Norge allerede fra første dag, slik at det altså blir det norske politis umiddelbare oppgave å sørge for ro og orden, såsnart tyskerne og quislingene takker av.

vVv

Fra Telemark.

Bø Meieri veier inn mellom 2000 og 3000 liter melk daglig, men voksne får ikke melk lenger. Melken sendes til Kragerø. Smør finnes ikke. Osterasjonen lar vente på seg.

Innbyggerne i Vinje,"vinbyggene", er et stridbart folkeferd. Nå har de tatt kverken på en ordfører til, Gårder. Denne Gårder er, selv innenfor NS's rekker, et papir av de sjeldne. I Vinje siterer folk en tysker som var der på en slags inspeksjon for en tid siden. Tyskeren sa om daværende ordfører Gårder: "Avsatt sakfører, avsatt lensmann, avsatt politimester, og blir muligens avsatt ordfører." Og nå har det altså gått trolt i disse ordene også. - Ordfører i Rauland, Einar Vågen, skal nå også ha ordførerarbeidet i Vinje - for kr. 3000 om året. Det kan bli interessant å se hvordan vinbyggene kommer til å ta ham.

vVv

Godt tegn!

Fra bygdehold meldes at NS-folk nå plutselig er blitt så vennlig stemt overfor jøssingene. De vil gjerne slå av en prat og vise at de står til tjeneste.

vVv

VIS FORSIKTIGHET men VÆR IKKE REDD !

VÆR FRIMODIG - selv i motgang - I BEVISSTHETEN OM AT DU KJEMPER FOR FRIHET og RETTFERDIGHET.

NS i vånde.

Lesere av Aftenposten vil kanskje ha sett et par artikler nylig med overskriften "Dere arbeider jo for tyskerne mens Norge og Tyskland er i krig". Disse artikler skal bety å være et svar på en advarsel som for kort tid siden ble sendt ut til NS. Da artiklenes forfatter ikke har våget å sitere så meget som et ord av varselsbrevet, gjengir vi det nedenfor i sin helhet. At man på NS-hold finner å måtte svare på advarslen er et nytt tegn på det vi ser over hele landet, nemlig at NS nu befinner seg i full oppløsning. Interessant er det også å legge merke til at de ikke nøyer seg med å la en eller annen av sine "rikstalere" og -skrivere besørge arbeidet, men en representant for den samme "Høyesterett" som i sin tid måtte stå fadder ved Quislings innsettelse som "ministerpresident". NS finner det altså nødvendig å gripe til sine høyeste autoriteter for å verge seg mot de alvorsord det norske folk nu retter til forrederne.

Den nazistiske "rettseksperts" svar viser en slik begrepsforvirring at det er fullstendig unødig å innlate seg i en polemikk. Vi overlater rolig til det norske folk å gjøre seg opp en mening om denne jurist, som etter å ha innrømmet at Norge og Tyskland var i krig, påstår at krigstilstanden er opphørt fordi krigshandlingene "faktisk" ikke finner sted på norsk jord, og som videre benekter at Tyskland er vår fiende, men har rett til å anvende Haagerkonvensjonens landkrigsreglement art. 43, som handler "Om militær myndighet på den f i e n t l i g e stats område".! Selv en "justitiarius" i det nazistiske "høyesterett" burde dog vite at krig først er opphørt når fred er sluttet. Vi merker oss "høyesterettsdommer" Mohrs åpne tilståelse av at NS samarbeider med okkupasjonsmakten. Vi nordmenn har fått merke at dette samarbeide også omfatter alle de folkerettsstridige handlinger som okkupasjonsmakten har foretatt mot oss. Sånt samarbeide heter på norsk landsforrederi. De quislinger som kan føle seg fristet til å la seg berolige av hans påstand om at de gjør det p.g.a. bolsjevikfaren, må vi bedrøve med at vi ikke har glemt at NS begynte sitt samarbeide med okkupasjonsmakten på et tidspunkt da norske tropper kjempet for livet mot tyskerne, mens Tyskland og Russland ennu holdt seg til sin vennskapspakt.

Det er dog utakknemlig mot "høyesterettsdommer" Mohr å avslutte denne epistel uten å takke ham for at han på en så overbevisende måte har demonstret det juridiske nivå i den nazistiske "høyesterett". Skulle de lærde herrer i denne institusjon føle trang til litt hodebry, kunne vi foreslå følgende spørsmål tatt opp til behandling: Er Norge i krig, og i så fall med hvem?

Her kommer så advarselens ordlyd. Skulle du kjenne noen som du mener vil ha godt av å lese den, så klipp den ut og putt den i hans postkasse.

Norge, 1943.

TIL NS I ALVORETS SISTE TIME!

NS har i dag to slags medlemmer: De blodtørstige og de bedratte.

Du hører kanskje med til de bedratte, og du føler deg kanskje også skuffet over jøssingene som ikke vil skjelne mellom de aktive og passive medlemmer i partiet.

Det spørsmål som er stillet oss i alvor og som her skal bli besvart i alvor, er dette: Kan slike medlemmer i NS ennå gjøre noe, om ikke for å redde sitt skinn, så iallfall for å redde sitt sinn?

La oss først ha noen viktige ting på det rene.

Du har støttet et parti som samarbeider med den stat, som den 9. april overfalt Norge og som siden i all sin gjerning har vært vår fiende. Vi skal minne deg om hva en av dine egne førere har sagt:

KST. STATSRÅD MEIDELLS VARSKO.

Under den redselsfulle unntagelsestilstand i Oslo i september 1941 ropte Meidell ut i radioen: HAR DERE GLEMT AT NORGE ER I KRIG MED TYSKLAND?! Hans hensikt var å skremme de nordmenn som gjorde motstand mot fienden. Det han ikke forsto, var at han i samme stund skrev ildskriften på veggen for seg og sine partifeller. Ingen av den kan siden si at de har glemt eller ikke trodd at deres fedreland var i krig med Tyskland. Gang på gang har tyskerne selv understreket det, nå sist med arrestasjonen av våre offiserer. Da påkalte Falkenhorst folkeretten og sa at de var krigsfanger. Hvis falskspillere og kortblanderø prøver å innbille folk noe annet enn at Norge og Tyskland er i krig, så er allikevel din samvittighetsrøst tilstrekkelig klar. Den hvisker: Jeg har visst det hele tiden.

HVA ER DET DU HAR VÆRT MED PÅ?

Vi har ikke her plass til å regne opp alle de forbrytelser du og ditt parti har gjort mot det norske folk. Vi skal nøye oss med å slå fast, at uten din og dine partifellers hjelp hadde det ikke vært mulig for fienden å utføre en rekke av de skjendselsgjerninger han har øvet mot oss. NS har mange gode nordmenns liv på sin samvittighet.

HVEM ER ANSVARLIG?

Krigen har forlengst tatt en slik vending at du ikke kan unngå å spekulere over hvilken straff du får for dine misgjerninger. Du vet hvilke straffer våre lover setter for den som hjelper fienden. De kan være hårde nok. De av oss som i dag har innflytelse i norsk samfunnsliv ønsker at dere skal straffes individuelt etter loven. Men om det blir mulig, avhenger av dere selv. Tar ikke du og de andre menige i partiet straks - i handling - avstand fra Quislings videre planer, vil ingen av oss kunne hindre at folket tar lynsjjustisen i bruk.

Hvis du er den mann vi tenker på, så vil du ikke først og fremst spørre: Hvordan kan jeg komme unna? Vi forstår til en viss grad at du sier: Har jeg vært med hittil, så får jeg ta resten også.

Men avhenger ikke det av hva resten blir? Ditt egentlige spørsmål er derfor dette: Kan jeg komme til å få ennå mere og ennå verre ansvar?

Du har ofte tenkt på dette. Du tenkte på det da NS oppførte seg som djevler mot jødene her i landet. Du gjorde det da dine partifeller på kinoene i Oslo jublet til "fylkesfører" Rogstad

som kom for å forlyste dere med mordene dere hadde hjulpet tyskern med i Trondheim. Du gjorde det nå sist da ditt parti med kaldt blod myrdet den politifullmektig som sto på rettens grunn og nektet å arrestere unge norske piker for at de skulle bli sendt til et tvilsom tjeneste.

Men hva hjelper det om du "tenker"? For hver dag øker din personlige medskyld. Uskyldiges blod kommer også over ditt hode.

OG HVA VIL BLI DET NESTE?

Dine desperate "førere" har lenge forstått at slaget er tapt. Nå prøver de bare å rive så mange som mulig med seg i elendigheten. Du skjønner nå at lederne er blitt "gale". Ser du da ikke at de er gale ved hjelp av deg?

Du har hørt Quisling si til frontkjemperne den 10. mai i år da de sto på geledd med sine rifler, revolvere og håndgranater: "Skulle det komme til å røyne på her heime, så vil vi kalle på dere frontkjempere, og da vet jeg at dere vil komme."

Det er noe han forbereder når han nå også har gitt de uansvarlige jyplingene i hirden revolveren i hånd, og når han skal gi det samme til alle mannlige partimedlemmer så langt det går. Det er MORD han planlegger. I ly av fienden skal hans parti nå utvide sin virksomhet fra å bruke angiveri, fengsler, tortur, deportasjon, utkastelse av hjem og stilling - til også å omfatte gisselmord og gatedrap av landsmenn.

"Men slikt vil jeg ikke for noen pris være med på", sier du

Du kan ikke først la tyskerne utruste Quisling og gi dine partifeller de drepende våpen, du kan ikke først la Quisling og hans hird og "politi" og frontkjempere nå legge børsepipen an på dine landsmenn og så, når de begynner å skyte, si: "Dette er jeg ikke med på". Da er det for sent.

HVA SKAL DU GJØRE?

Det er ikke vår sak å si deg dette. Bare to ting i alvorets siste time.

Du kan ikke si at når du har ansvar for det som er gjort, så kan du like godt ta ansvar for det som kommer. Også i rettergang har det betydning om en var med på å fullbyrde eller om en i siste liten rygget tilbake for det en hadde vært med på å gjøre mulig.

Du kan ikke skylde på at nå er det livsfarlig å bryte med det som er ditt livs forbannelse. Behøver vi fortelle deg at de hver dag har satt liv og frihet på spill, alle de nordmenn som i disse årene har stått imot det fiendtlige voldsstyre? Det er din fordel at Quisling i dag også truer sine egne. Han har satt dere under krigsloven i sitt grunnfalske lovmakeri av 14. august 1943. Men dette gir deg nettopp mulighet til å vise at du er villig til å ofre for å gjøre det som er rett.

vVv